

Omezení vlastnického práva

Zajištění věci podle ustanovení § 79a trestního řádu je institutem, který napomáhá objasňování závažné trestné činnosti, jehož podstatou je omezení dispozičního práva s danými prostředky tak, aby nemohlo dojít k jejich zneužití. Z preventivní povahy zajišťovacích institutů vyplývá, že se pohybují vždy v rovině pravděpodobnosti a nikoli jistoty ohledně budoucích následků, jež se snaží předvídat. Závěr, že majetkové hodnoty mají uvedené určení, tedy nemusí být plně hodnověrný a není ani konečný, jelikož může být dalším šetřením vyvrácen. V tomto směru je však významný faktor plynutí času, kterým je stav věci významně modifikován. Pokud jsou finanční prostředky "dočasně" zajištěny více než 12 let, dostává se tato okolnost do kolize s požadavkem přiměřenosti zásahu do práva na pokojné užívání majetku. S narůstajícím časem se dočasnost zajišťovacího institutu relativizuje a je třeba ji posuzovat mnohem přísněji. Není možné se tak spokojit s pouhým zjištěním, že rozhodnutí o zajištění bylo vydáno na základě zákona, příslušným orgánem a že není projevem svévole. U mnohaletých zajištění je třeba nad rámec těchto požadavků zohlednit, co ovlivňuje délku samotného zajištění, tedy zda je dána objektivní složitostí trestní věci či uplatňováním (i obstrukčním) procesních práv, nebo zda je délka řízení ovlivněna neodůvodněnými průtahy a pochybeními ze strany orgánů činných v trestním řízení. Současně je třeba zohlednit, jakou relevanci mají argumenty podporující trvání zajištění, tedy zdali jsou tyto argumenty vymezené na počátku trestního řízení podporovány vývojem a směřováním celé trestní kauzy. Přihlédnout je pak nutné i k tomu, jak intenzivní zásah dané zajištění pro dotčeného individuální představuje.

Nález Ústavního soudu České republiky sp.zn. II.ÚS 1367/17, ze dne 13.3.2018)

Ústavní soud rozhodl ve věci ústavní stížnosti stěžovatele a) K. P. T., stěžovatelky b) N. P. T. H. a stěžovatele c) T. S. S., všichni zastoupeni Mgr. J.B., advokátem se sídlem P., proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 20. 4. 2017, sp. zn. 3 To 14/2017, za účasti Vrchního soudu v Praze jako účastníka řízení, tak, že usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 20. 4. 2017, sp. zn. 3 To 14/2017, byla porušena práva stěžovatelů na spravedlivý proces a vlastnické právo podle čl. 36 odst. 1 a čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Toto usnesení se proto ruší.

Z odůvodnění:

I. Podstatný obsah ústavních stížností

1. Ústavní stížnosti, podané společně stěžovateli K. P. T. a N. P. T. H. dne 4. 5. 2017 a stěžovatelem T. S. S. dne 5. 5. 2017, byly spojeny ke společnému řízení usnesením pléna Ústavního soudu ze dne 6. 6. 2017, č. j. II. ÚS 1367/17-17 (IV. ÚS 1389/17). Stěžovatelé těmito ústavními stížnostmi napadli v záhlaví označené usnesení Vrchního soudu v Praze (dále jen "vrchní soud"), kterým byly podle ustanovení § 148 odst. 1 písm. c) zákona č. [141/1961](#) Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "trestní řád") zamítnuty stížnosti stěžovatelů proti usnesení Městského soudu v Praze (dále jen "městský soud") ze dne 31. 5. 2016, č. j. 43 T 2/2010-20748. Usnesením městského soudu bylo rozhodnuto, že se podle ustanovení § 80 odst. 1 trestního řádu zamítá žádost stěžovatele K. P. T. o vrácení peněžních prostředků ve výši 400 USD, žádost stěžovatelky N. P. T. H. o vrácení peněžních prostředků ve výši 460 000 Kč, a žádost stěžovatele T. S. S. o vrácení peněžních prostředků ve výši 8 140 USD, 41 300 EUR a 3 001 000 Kč (všechny peněžní prostředky byly zajištěny při domovních prohlídkách dne 18. 1. 2005).

2. Stěžovatelé především namítají, že řízení je stíženo zásadními průtahy, jelikož trvá již od roku 2005 a nelze předvídat, kdy toto trestní řízení vedené proti stěžovatelům skončí. Otázku plynutí času soudy nevzaly dostatečně v úvahu, ačkoliv by mělo platit, že potřebu ochrany práva na nerušené užívání vlastnictví a na podnikání u déletrvajících zajištění majetku je s postupujícím časem nutno mít stále více v patrnosti. Nelze přitom souhlasit ani s tvrzením, že řízení probíhá plynule při zohlednění počtu obviněných a rozsáhlosti spisového materiálu. Nyní se totiž řízení nachází ve fázi, kdy nejprve odvolací soud zrušil prvostupňové rozhodnutí z důvodů vad, pro které se mělo hlavní líčení z velké části opakovat. Na základě takto provedeného řízení před nalézacím soudem bylo i toto druhé rozhodnutí prvního stupně napadeno odvoláním a nyní se čeká na v pořadí již druhé rozhodnutí odvolacího soudu ve věci, kdy odvolací vrchní soud nařídil jednání na druhou polovinu března roku 2018, přičemž však nelze předvídat výsledek tohoto odvolacího řízení. Soudy opakovaně argumentují tím, že nyní se trestní řízení ve věci stěžovatelů chýlí ke konci a z toho důvodu nebylo důvodné zajištění finančních prostředků zabavených při domovních prohlídkách v roce 2005 v této fázi řízení rušit.

3. Stěžovatelé rovněž poukazují na to, že ve stejné věci ohledně stěžovatele K. P. T. Ústavní soud již rozhodoval, když nálezem ze dne 20. 10. 2015, sp. zn. II. ÚS 3662/14 (všechna rozhodnutí Ústavního soudu dostupná na <http://nalus.usoud.cz>) konstatoval porušení práva na spravedlivý proces a práva vlastnického. I v daném řízení se stěžovatel domáhal zrušení zajištění zabavené finanční částky při domovní prohlídce v roce 2005, přičemž i tato žádost byla obecnými soudy zamítnuta. Stěžovatelé v nyní probíhajícím řízení před Ústavním soudem argumentují tím, že nyní projednávaná situace se od té, o které rozhodoval Ústavní soud pod sp. zn. II. ÚS 3662/14, nijak neliší, ba naopak, situace je pro stěžovatele ještě méně příznivá, protože od zajištění finančních prostředků uběhla ještě delší doba. Obecné soudy nyní ústavní stížností napadenými rozhodnutími zjevně nerespektovaly nálezy Ústavního soudu, a to konkrétně nález sp. zn. II. ÚS 3662/14, který byl vydán ve věci jednoho ze stěžovatelů, který před Ústavním soudem již jednou uspěl, a nálezu sp. zn. II. ÚS 3647/14. Nerespektováním nálezů Ústavního soudu obecnými soudy je zasaženo právo stěžovatelů na spravedlivý proces podle čl. 36 Listiny, které v sobě nese i požadavek na právní jistotu, tedy požadavek toho, že o stejných věcech by mělo být rozhodováno stejně. Stěžovatelé shrnují, že v jejich případě se dočasný institut zajištění stal zjevně trvalým. Ke dni podání ústavní stížnosti totiž trvá "dočasné" zajištění finančních prostředků přes 12 let.

4. Ve zmíněných nálezech Ústavního soudu, které se obecné soudy rozhodly vědomě nerespektovat, je přitom akcentováno, že v případě déletrvajících zajištění peněžních prostředků musí orgán rozhodující o zajištění vedle sledování veřejného zájmu na odhalení trestné činnosti a potrestání jejího pachatele dbát i na minimalizaci negativních dopadů v majetkové sféře třetích osob a s plynutím času je nutné stále více zohledňovat i ochranu ústavně chráněných a oprávněných zájmů soukromé osoby zasažené zajištěním majetku na nerušeném užívání vlastnictví a na podnikání. Své rozhodnutí o udělení nebo odepření souhlasu s vydáním zajištěných prostředků musí orgán rozhodující o zajištění řádně odůvodnit, a to právě při zohlednění všech těchto kritérií, přičemž v potaz je nutné vzít i rozsah zajištěného majetku vůči majetku a závazkům zajištěním zasažené osoby.

5. Vedle toho, že stěžovatelé pokládají rozhodnutí obecných soudů za extrémně nesouladná se zásadami spravedlnosti, namítají rovněž, že rozhodnutími soudů jim je bráněno v užívání jejich majetku, čímž došlo k porušení práva na nerušené užívání majetku ve smyslu čl. 1 odst. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně základních lidských práv a svobod.

II. Splnění podmínek řízení

6. Ústavní stížnost je přípustná (§ 75 odst. 1 a contrario zákona č. [182/1993](#) Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, dále jen "zákon o Ústavním soudu"), byla podána včas (§ 72 odst. 3

zákona o Ústavním soudu) a splňuje též ostatní náležitosti vyžadované zákonem [§ 30 odst. 1, § 72 odst. 1 písm. a) zákona o Ústavním soudu].

III. Vyjádření účastníka řízení

7. Ústavní soud vyzval účastníka řízení - vrchní soud k vyjádření k ústavní stížnosti. Vrchní soud sdělil, že setrvává na svých závěrech učiněných v napadeném usnesení, kdy se zabýval jak délkou trestního řízení, tak při svém rozhodování neopomněl vzít v úvahu ani závěry nálezů Ústavního soudu, na které stěžovatelé odkazují. Jakkoliv je zajištění finančních prostředků opatřením zasahujícím do základního práva na pokojné užívání majetku, jedná se o zajištění pouze dočasné, svou povahou zatímní a zajišťovací a nepředstavující konečné rozhodnutí ve věci. Při zohledňování přiměřenosti zásahu do vlastnického práva je sice nesporné, že zajištění peněžních prostředků trvá delší dobu, nicméně nelze pominout to, že v závěrečné řeči státního zástupce městského státního zastupitelství, a rovněž v podaném odvolání státního zástupce v neprospěch obviněných zazněl požadavek na zabránění finančních prostředků obviněných, in eventum na propadnutí tohoto majetku. Současně vrchní soud považuje majetkové poměry k zajištěným finančním prostředkům za nevyjasněné. Proto má za to, že rozhodnutí o vydání zajištěných finančních prostředků by bylo v této fázi řízení rozhodnutím předčasným a námitky stěžovatelů považuje za nedůvodné.

8. Za dané situace, kdy účastník řízení ve svém vyjádření neuvedl žádné okolnosti, které by již nezazněly v předchozím řízení, je Ústavní soud pro nadbytečnost nezasílal stěžovatelům k případné replice.

9. Vrchní státní zastupitelství v Praze se v reakci na výzvu k vyjádření se k ústavním stížnostem v souladu s ustanovením § 28 odst. 2 zákona o Ústavním soudu postavení vedlejšího účastníka řízení výslovně vzdalo.

IV. Dosavadní průběh řízení

10. Rozsudkem městského soudu ze dne 22. 1. 2016, sp. zn. 43 T 2/2010, byli stěžovatelé H. N. P. T. a S. S. T. (již podruhé, co se tato věc po zrušovací usnesení odvolacího soudu u městského soudu nacházela) nepravomocně uznáni vinnými trestným činem neoprávněného podnikání podle ustanovení § 118 odst. 1, odst. 2 písm. b) zákona č. [140/1961](#) Sb., trestní zákon (dále jen "trestní zákon") ve spolupachatelství podle ustanovení § 9 odst. 2 trestního zákona, a trestným činem účasti na zločinném spolčení podle ustanovení § 163a odst. 1 trestního zákona. Stěžovatel K. P. T. byl nepravomocně uznán vinným rovněž trestným činem neoprávněného podnikání podle ustanovení § 118 odst. 1, odst. 2 písm. b) trestního zákona ve formě pomoci podle ustanovení § 10 odst. 1 písm. c) trestního zákona a trestným činem účasti na zločinném spolčení podle ustanovení § 163a odst. 1 trestního zákona. Proti tomuto rozhodnutí podali stěžovatelé i státní zástupce městského státního zastupitelství odvolání, přičemž státní zástupce se ve svém odvolání domáhá rozhodnutí o zajištěných věcech, když ve vztahu k zajištěným peněžním prostředkům odkázal na svůj závěrečný návrh a namítl, že stěžovatele nepovažuje za fyzické osoby vlastníci nebo užívající prostory, kde byly peněžní prostředky zajištěny, ani je nepovažuje za vlastníky zajištěných finančních prostředků, když tyto byly stěžovatelům pouze svěřeny za účelem realizace směny a převodu do zahraničí, přičemž se jedná o prostředky získané trestnou činností stěžovatelů. Proto ve svém odvolání navrhuje zabránění věci podle ustanovení § 101 odst. 1 písm. c), odst. 2 písm. a) trestního zákoníku, případně, pokud by odvolací soud dospěl k závěru, že zajištěné finanční prostředky jsou ve vlastnictví stěžovatelů, alternativně navrhl jejich propadnutí. Nyní se tedy věc nachází před odvolacím vrchním soudem, který bude meritorně rozhodovat o podaných odvoláních.

11. Podstatou ústavních stížností je však zpochybnění procesních usnesení obecných soudů, kterými

došlo k zamítnutí žádosti stěžovatelů o vrácení peněžních prostředků zajištěných při domovních prohlídkách na počátku roku 2005 v souvislosti s vyšetřováním trestné činnosti stěžovatelů. Finanční prostředky, jejichž uvolnění se nyní stěžovatelé prostřednictvím ústavních stížností domáhají, jim totiž byly zabaveny při domovních prohlídkách již v roce 2005. V přípravném řízení nebyl shledán důvod k podání návrhu na zrušení zajištění předmětných peněžitých částek, na jednotlivé stěžovatele byla podána obžaloba a bylo navrženo i zabránění zajištěných finančních prostředků. V řízení před soudy pak stěžovatelé opakovaně podávali žádosti o vrácení zajištěných finančních částek.

12. Městský soud ve shora citovaném usnesení ze dne 31. 5. 2016 rozhodl podle ustanovení § 80 odst. 1 trestního řádu zamítavým usnesením, neboť podle městského soudu jsou v projednávané věci dány jiné okolnosti, které celý případ odlišují od okolností spojených se žádostmi Oanh Bui Thi Kim a stěžovatele K. P. T., kteří byli se svými žádostmi před Ústavním soudem úspěšní (nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 10. 2015, sp. zn. II. ÚS 3662/14, a ze dne 13. 8. 2015, sp. zn. III. ÚS 3647/14), mj. proto, že argumentace případem Oanh Bui Thi Kim je nepřipadná z toho důvodu, že zde se jednalo o osobu zúčastněnou, nikoliv obviněnou, a ve vztahu k obviněnému K. P. T. lze připustit, že hotovost, u níž se obviněný domáhal zrušení zajištění, mohla skutečně svojí výší představovat částku, kterou u sebe podnikatel běžně nosí. Je tedy zřejmé, že Ústavní soud stížnostem těchto stěžovatelů vyhověl za naprosto jiných okolností, než které provázejí nynější žádosti obviněných/stěžovatelů o zrušení zajištění a vydání zajištěných peněz. Nadto městský soud argumentuje tím, že nyní se celé řízení nachází ve stadiu, kdy již bylo vydáno meritorní rozhodnutí ve věci, kterým byli stěžovatelé uznáni vinnými (přičemž jak stěžovatelé, tak státní zástupce si proti tomuto meritornímu rozhodnutí podali odvolání), a kdy současně státní zástupce ve své závěrečné řeči požádal o zabránění zmíněných finančních částek.

13. Proti tomuto zamítavému rozhodnutí podali stěžovatelé stížnost k vrchnímu soudu, který o ní ústavní stížností nyní napadeným usnesením rozhodl tak, že ji jako nedůvodnou zamítl, tentokrát s odůvodněním, že za dané situace nejsou splněny podmínky pro rozhodnutí o vrácení finančních prostředků, a to s ohledem na závěry o vině obžalovaných učiněných v zatím nepravomocném rozhodnutí městského soudu, jakož i s ohledem na obsah podaných odvolání, kdy státní zástupce Městského státního zastupitelství v Praze považuje majetkové poměry k zajištěným finančním prostředkům za nevyjasněné a ve svém odvolání navrhuje vydání rozhodnutí o zabránění věci, in eventum propadnutí věci. To vše s vědomím stěžovatelů upomínaných nálezů Ústavního soudu, neboť tyto nálezy byly vydány za odlišné situace a v době, kdy nebylo zřejmé, jak dlouho ještě řízení potrvá. Za této situace shledal vrchní soud, že jsou nadále dány důvody pro trvání zajištění finančních prostředků, jejichž vydání se stěžovatelé domáhají. Ostatně v souvislosti s podanými odvoláními bude vrchní soud řešit i otázku zajištěných finančních prostředků.

14. V mezidobí od podání ústavních stížností o žádosti stěžovatelů o vrácení peněžních prostředků ještě jednou rozhodoval vrchní soud, který tuto žádost svým usnesením ze dne 31. 1. 2018, sp. zn. 3 To 69/2017, rovněž zamítl. Toto zamítavé usnesení nicméně není ústavními stížnostmi napadáno.

15. Stěžovatelé v reakci na zamítavé usnesení vrchního soudu ze dne 31. 1. 2018, sp. zn. 3 To 69/2017, Ústavnímu soudu zaslali doplnění ústavní stížnosti, v níž opakovaně namítají, že obecné soudy nerespektují předchozí judikaturu Ústavního soudu, přičemž by však mělo platit, že vykonatelná rozhodnutí Ústavního soudu jsou závazná pro všechny orgány i osoby. Stěžovatelé mj. odkazují na nález Ústavního soudu ze dne 14. 6. 2016, sp. zn. I. ÚS 3324/15, podle kterého je rozdílná rozhodovací praxe soudů o totožných věcech nežádoucí a takovýto postup by otrásl stabilitou práva, právní jistotou jednotlivce a samotnou důvěrou občanů v právo a v instituce právního státu.

V. Vlastní posouzení věci Ústavním soudem

16. Úvodem je třeba zdůraznit, že ústavní soudnictví je vybudováno především na zásadě přezkumu věcí pravomocně skončených, v nichž protiústavnost nelze napravit jiným způsobem, tedy jinými procesními prostředky, uplatnitelnými před obecnými soudy. Trestní řízení je zákonem upravený proces, který co do své zákonnosti a ústavnosti prakticky neustále podléhá kontrole státního zastupitelství a následně při vlastním rozhodování o meritu věci i soudnímu přezkumu. Ingerenci Ústavního soudu do tohoto procesu před jeho definitivním skončením, s výjimkou zcela mimořádných situací, lze proto označit za nepřipustnou a také nežádoucí. Zásahy Ústavního soudu jsou tedy opodstatněné a naopak žádoucí pouze v případech zjevného porušení kogentních ustanovení podústavního práva; v případě trestního řízení tedy v těch případech, kdy se postup orgánů činných v trestním řízení vymyká ústavnímu a zákonnému procesněprávnímu rámci a tyto vady nelze jinak odstranit (viz náleží Ústavního soudu ze dne 30. 11. 1995, sp. zn. III. ÚS 62/95, všechna rozhodnutí Ústavního soudu dostupná z <http://nalus.usoud.cz>).

17. Dále je nutno uvést, že majetkové hodnoty zajišťované podle ustanovení § 79a a násl. trestního řádu představují majetek ve smyslu čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě a zajištění samotné je bezpochyby opatřením zasahujícím do základního práva na pokojné užívání majetku. V tomto bodě je tedy třeba dát stěžovatelům za pravdu. Na druhou stranu je však nutné mít na zřeteli, že se jedná o opatření dočasné, svou povahou zatímní a zajišťovací, nepředstavující konečné rozhodnutí ve věci. Nelze tudíž mluvit o "zbavení majetku" ve smyslu čl. 1 odst. 1 Dodatkového protokolu Úmluvy. Tento zajišťovací prostředek tedy svojí povahou spadá pod čl. 1 odst. 2 Dodatkového protokolu Úmluvy, neboť se jedná pouze o opatření vztahující se k omezení "užívání majetku".

18. Ústavní soud konstatuje, že při posuzování ústavnosti dočasných majetkových zajišťovacích institutů upravených v ustanovení § 79a a násl. trestního řádu vychází ze smyslu a účelu těchto opatření. Zajištění je institutem, který napomáhá objasňování závažné, zejména hospodářské trestné činnosti, jehož podstatou je nikoliv odejmutí daných prostředků majiteli, nýbrž omezení dispozičního práva s nimi tak, aby nemohlo dojít k jejich zneužití. Jedná se zde o omezení vlastnického práva dotčených subjektů, avšak v rámci výluky z ochrany vlastnictví, která je při zachování v zákoně specifikovaných podmínek přiměřená cíli sledovanému právní úpravou, jímž je náležité zjištění trestných činů a spravedlivé potrestání jejich pachatelů i snaha v co nejvyšší možné míře eliminovat škodu způsobenou případnou trestnou činností. Při splnění požadavků kladených na zajištění majetkových hodnot z pohledu ústavního práva (k tomu srovnej kupř. náleží Ústavního soudu ze dne 20. 10. 2015, sp. zn. II. ÚS 3662/14) proto není věcí Ústavního soudu posouzení vlastních podmínek vydání rozhodnutí o zajištění a zde není příslušný k přezkumu takového rozhodnutí, neboť by tím mohl předjímat výsledek dosud neskončeného trestního řízení (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 9. 10. 2007, sp. zn. I. ÚS 105/07).

19. Zajištění lze provést, nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že určité majetkové hodnoty jsou určeny ke spáchání trestného činu, nebo k jeho spáchání byly použity, případně jsou výnosem z trestné činnosti. Vyšší stupeň pravděpodobnosti, dostatečně odůvodněný konkrétními zjištěnými skutečnostmi, tedy podle stávající právní úpravy pro takové opatření postačí. V této souvislosti je totiž třeba uvést, že na počátku řízení, kdy je potřeba získané poznatky rychle vyhodnotit a hrozí nebezpečí z prodlení, nelze na zdroje, z nichž pravděpodobnost takového určení majetkových hodnot vyplynula, vztáhnout obecné požadavky hodnověrnosti, věrohodnosti a spolehlivosti, jaké jsou jinak kladeny na důkazy v trestním procesu. Z preventivní povahy zajišťovacích institutů přirozeně vyplývá, že se pohybují vždy v rovině určité míry pravděpodobnosti a nikoliv jistoty ohledně budoucích následků, jež se snaží předvídat. Závěr, že majetkové hodnoty mají uvedené určení, tedy nemusí být plně hodnověrný a není ani konečný, jelikož může být dalším šetřením vyvrácen (srov. náleží Ústavního soudu ze dne 2. 12. 2013, sp. zn. I. ÚS 2485/13, náleží ze dne 22. 9. 2015, sp. zn. I.

ÚS 3511/14 a další).

20. Tyto principy ve prospěch důvodnosti předložených ústavních stížností proto samy o sobě nesvědčí. Stěžovatelé však správně upozorňují na faktor plynutí času, kterým je daný stav věci významně modifikován. S ohledem na to, že finanční prostředky jsou v nyní projednávaném případě "dočasně" zajištěny již více jak 12 let, dostává se tato realita do kolize s požadavkem přiměřenosti zásahu do práva na pokojné užívání majetku. S narůstajícím časem se totiž dočasnost zajišťovacího institutu relativizuje a je třeba ji posuzovat mnohem přísněji. V těchto případech totiž není možné se spokojit s pouhým zjištěním, že rozhodnutí o zajištění bylo vydáno na základě zákona, příslušným orgánem a že není projevem svévole. U mnohaletých zajištění je třeba nad rámec těchto požadavků zohlednit, co ovlivňuje délku samotného zajištění, tedy zda je dána objektivní složitostí trestní věci či uplatňováním (i obstrukčním) procesních práv, nebo zda je délka trestního řízení ovlivněna neodůvodněnými průtahy a pochybeními ze strany orgánů činných v trestním řízení. Současně je třeba zohlednit, jakou relevanci mají argumenty podporující trvání zajištění, tedy zdali jsou tyto argumenty vymezené na počátku trestního řízení podporovány vývojem a směřováním celé trestní kauzy. Přihlédnout je pak nutné i k tomu, jak intenzivní zásah dané zajištění pro dotčeného individuálně představuje (obdobně viz např. nálezy Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 3662/14 ze dne 20. 10. 2015).

21. Pakliže obecné soudy při zamítnutí žádosti stěžovatelů o zrušení zajištění, vědomy si judikatury Ústavního soudu, na kterou stěžovatelé poukazovali, argumentovaly tím, že situace je nyní odlišná v tom aspektu, že nyní se celé trestní řízení chýlí již ke konci, nelze se s touto argumentací spokojit. Jakkoliv je totiž sice pravdou, že v daném případě nelze bezesbytku použít analogii s případy projednávanými Ústavním soudem pod sp. zn. II. ÚS 642/07 a III. ÚS 1396/07, ve kterých se jednalo o situaci, kdy po více než šestileté době od usnesení o zahájení trestního stíhání nebylo ukončeno ani přípravné řízení, je na druhou stranu třeba zohlednit, že v nyní předkládané věci trestní řízení trvá již déle než 12 let. Současně není možné s takovou jistotou, jak činí obecné soudy, tvrdit, že se celé trestní řízení chýlí ke konci a k vydání konečného a pravomocného rozhodnutí věci. K závěru ohledně blížícího se konce trestního řízení vydáním pravomocného rozhodnutí totiž obecné soudy dospěly pravděpodobně s ohledem na to, že nyní se věc nachází již podruhé před odvolacím soudem a ve věci je nařízeno jednání, a proto lze předpokládat, že odvolací vrchní soud již ve věci pravomocně rozhodne. Obecné soudy však nemohou předjímat, jak bude ve věci rozhodnuto. Proto se nynější situace nijak podstatně neliší od situace, kdy Ústavní soud ve věci jednoho ze stěžovatelů již dříve rozhodoval nálezem pod sp. zn. II. ÚS 3662/14, přičemž již v této věci bylo konstatováno porušení práva stěžovatele na spravedlivý proces podle čl. 36 Listiny a porušení vlastnického práva podle čl. 11 Listiny. Argumentace obecných soudů, že nálezy pod sp. zn. II. ÚS 3662/14 byl vydán za situace, kdy nebylo zřejmé, kdy celé trestní řízení skončí, tedy neobstojí, když ani nyní nelze tuto skutečnost jednoznačně předvídat. Stejně tak není možné poukazovat na to, že stěžovatelka ve věci vedené pod sp. zn. II. ÚS 3647/14 byla v daném trestním řízení v postavení osoby zúčastněné, nikoliv osoby obžalované. Pro samotné zajištění finančních prostředků toto totiž nehraje zásadní roli, neboť institut zajištění je institutem obecným a nadto institutem dočasným. Ostatně ve věci vedené pod sp. zn. II. ÚS 3662/14 Ústavní soud vyslovil porušení základních práv stěžovatele, který v této trestní věci vedené u městského soudu v Praze pod sp. zn. 43 T 2/2010 figuruje v postavení obžalovaného. Tuto skutečnost však obecné soudy zcela přehlédly. Rovněž je možné označit za nepřipustné, aby městský soud při vynesení meritorního rozhodnutí ve věci o zajištěných finančních prostředcích nijak nerozhodl, a to s pouhým odkazem na závěrečnou řeč státního zástupce, který navrhl zabránit zajištěných peněžních prostředků spolu s alternativním návrhem na propadnutí věci. Není proto zřejmé, proč městský soud nejpozději při meritorním rozhodování nerozhodl o zabránění příp. propadnutí věci při současném zamítnutí žádosti stěžovatelů o vrácení zajištěných peněžních prostředků.

22. Jakkoliv lze souhlasit s tím, že daná trestní věc je složitá jak obsáhlostí spisu, tak počtem obviněných a jejich vzájemných vazeb, nelze ji hodnotit jako extrémně složitou. Doba zajištění finančních prostředků stěžovatelů přitom překračuje 12 let, přičemž k této zcela zjevně nepřiměřené délce řízení nepřispěl ani postup obhajoby, který nelze označit za obstrukční. Naopak, na této délce řízení se podstatně podílel chybný postup soudů, kdy se věc po prvním odvolacím řízení vracela k soudu nalézacímu. Nadto o potřebě zajištění nevyovídá jednoznačně ani dosavadní vývoj v případě, když sice stěžovatelé byli opakovaně druhým rozhodnutím nalézacího soudu ve věci uznáni vinnými, avšak nebylo rozhodnuto o propadnutí či zabrání zajištěných peněz, ačkoliv se toho státní zástupce ve své závěrečné řeči domáhal. Ostatně absence tohoto výroku je i předmětem odvolací argumentace státního zástupce.

23. Ústavní soud proto uzavírá, že za dané situace neshledal důvody pro odchýlení se od svého názoru vysloveného (zejména) v nález ze dne 20. 10. 2015, sp. zn. II. ÚS 3662/14, vydaného ve věci jednoho z nynějších stěžovatelů. Při takto dlouhé délce řízení, ke které přes určitou složitost věci nepřispělo ani tak obstrukční chování obhajoby, jako vadný postup soudů, který vyústil až v opakování hlavního líčení před nalézacím soudem, by totiž bylo další trvání zajištění přípustné snad jen za situace, pokud by rozhodnutí o zajištění bylo alespoň podepřeno existencí byť nepravomocného rozsudku, který by obsahoval výrok o propadnutí nebo zabrání zajištěných finančních prostředků. Tak tomu však v případě ústavní stížnosti napadeného rozhodnutí opět není. Ústavní soud proto přistoupil ke zrušení napadeného rozhodnutí. Úkolem vrchního soudu pak bude znovu se vypořádat s okolností celkové délky trestního řízení, v jejímž důsledku došlo k mnohaletému zajištění finančních prostředků, neboť tato délka v souladu s dříve citovanou judikaturou zdejšího soudu znamená nutnost provedení přísnějšího testu přiměřenosti předmětného opatření, kdy je třeba zkoumat především délku trvání zajištění samotnou a její příčiny, a dále, zda se jeho důvodnost jeví být dostatečně potvrzována dosavadním vývojem trestního řízení.

24. Ze všech výše uvedených důvodů Ústavní soud ústavním stížnostem podle ustanovení § 82 odst. 1 zákona o Ústavním soudu vyhověl.

Právní věta - redakce.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zmatečnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Střídavá péče](#)
- [Restituce](#)
- [Majetková podstata \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předběžné opatření](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovní doba](#)
- [Exekuce](#)